

"Cənub Qaz Dəhlizi" və "Yaşıl Enerji" Məşvərət Şuraları çərçivəsində nazirlərin iclasları plenar sessiyalarla davam edib

Fevralın 3-də Bakıda keçirilən "Cənub Qaz Dəhlizi" Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 9-cu və "Yaşıl Enerji" Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 1-ci iclasları işini "Cənub qaz dəhlizi və "yaşıl enerji" üzrə Nazirlər sessiyası", "Cənub qaz dəhlizi: Əlverişli, sabit və təhlükəsiz təbii qaz təchizatının genişləndirilməsi" və "Yaşıl enerji: Xəzər dənizinin külək enerjisinin Avropa enerji bazarlarına çatdırılması" mövzularında plenar sessiyalarla davam etdirib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, nazirlər sessiyasında açılış nitqi ilə çıxış edən Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazov "Cənub Qaz Dəhlizi" Məşvərət Şurası ilə yanaşı, "Yaşıl Enerji" Məşvərət Şurasının fəaliyyətə başlamasının təbii qazla bərabər, "yaşıl enerji"nin də ölkəmiz üçün prioritet olduğunu təsdiqlədiyini deyib. Azərbaycanın enerji təchizatında region ölkələri və Avropanın etibarlı strateji tərəfdaşı olduğunu vurğulayan nazir deyib: "2023-cü il həm "Cənub qaz dəhlizi", həm də Xəzər "yaşıl enerjisi"nin Avropaya ötürülməsi ilə bağlı fəaliyyətimizdə həlledici ildir. 2022-ci ildə "Cənub qaz dəhlizi" ilə Avropaya qaz tədarükü 11,4 milyard kubmetrə çatdırıldı. Qaz tədarükünün 2027-ci ilə qədər iki dəfə artırılaraq 20 milyard kubmetrə çatdırılması üçün infrastruktur və apstrim investisiya ilə bağlı qərarlarımızı tezləşdirməli, vaxt itirmədən bütün pay sahibləri mövqelərini konsolidasiya etməli və dəhlizin hərtərəfli şaxələnmə ilə genişləndirilməsinə başlamalıyıq. Bu gün mənbəyi Azərbaycan olan "yaşıl enerji" dəhlizinin yaradılması da strateji prioritetimizdir. Ötən ilin dekabrında Avropa Komissiyasının siyasi dəstəyi ilə Azərbaycan, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan Xəzər Avropaya "yaşıl enerji" ilə birləşdirilməsi üzrə tarixi addım atdılar. XXI əsrin "yaşıl enerji" dəhlizi olmağa iddialı bu marşrutla ilkin mərhələdə 3-4 QVt-lıq "yaşıl enerji"nin ötürülməsi nəzərdən keçirilir. Xarici enerji şirkətləri ilə 25 QVt-dan çox "yaşıl enerji" layihələri üzrə əməkdaşlığımız imkan verir ki, Azərbaycan yaxın gələcəkdə Avropa üçün "yaşıl enerji"ni və hidrogeni də təchiz edən mühüm və etibarlı tərəfdaşa çevrilsin".

Türkiyənin energetika və təbii ehtiyatlar naziri Fatih Dönməz çıxışında bunları deyib ki, TANAP-ın "Cənub qaz dəhlizi"nin əsas komponenti kimi birgə əməkdaşlığımızın konkret nümunəsi olduğunu deməyə ehtiyac yoxdur. "Bu dəhliz ortaq hədəfin ölkələri birləşdirə biləcəyini göstərir. Bütün bu nəhəng layihələr sıx əməkdaşlıq sayəsində səmərəli şəkildə həyata keçirilməkdədir. Bu dəhlizin reallaşdırılması və Avropaya kommersiya qazının axınının təmin edilməsi xüsusilə bu hədəfə çatmaq üçün önəmli bir addımdır. Qaz həcmi artırmaq üçün əlavə ehtiyatlara və mənbə ölkələrinə ehtiyac

var. Bu kontekstdə biz regionumuzun rifahı naminə Azərbaycan və Türkmənistanla əməkdaşlığı inkişaf etdirməyə hazırıq", - deyərək qeyd edib.

İtaliyanın ətraf mühit və enerji təhlükəsizliyi naziri Cilberto Picketto Fratin bildirib: "Xəzər regionunun enerji resurslarının potensialı perspektivdə də enerji siyasətimiz üçün vacib rol oynayır. Yeni uzunmüddətli təchizat müqavilələri vasitəsilə Avropa İttifaqına qaz tədarükünün 2027-ci ilə qədər ən azı 20 milyard kubmetrə çatdırılması üçün "Cənub qaz dəhlizi"nin tutumunun artırılacağına ümid edirik. Bunun, sadəcə, istehlakçılar və tranzit ölkələr üçün deyil, həm də istehsalçı ölkələr üçün önəmli perspektiv olduğuna inanırıq".

ABŞ Dövlət katibinin enerji diplomatiyası üzrə müavininin müşaviri Laura Loxman çıxışında ABŞ-Azərbaycan tərəfdaşlığının regional enerji əməkdaşlığı və təmiz enerjiyə keçid vasitəsilə enerji təhlükəsizliyi üçün zəmin yaradacağını qeyd edib.

Böyük Britaniyanın enerji təhlükəsizliyi və iqlim üzrə regional səfiri David Moran isə vurğulayıb: "Biz bəzə digər Britaniya şirkətlərinin "Cənub qaz dəhlizi" və Azərbaycanın tərəfdaşlığında oynadıqları transformativ roldan qürur duyur, Azərbaycanın yaşıl iqtisadiyyatın əsasını qoyulduğu bir zamanda əməkdaşlığın davam edəcəyinə ümid edirik".

Gürcüstanın iqtisadiyyat və davamlı inkişaf nazirinin müavini Romeo Mikautadze "Cənub qaz dəhlizi"nin Avropa İttifaqına üzv ölkələrin və onun hüdudlarından kənar enerji təhlükəsizliyinə töhfə verməsinin Avropa üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini diqqətə çatdırıb. Deyib ki, bundan əlavə, dəhliz boyunca və onun sərhədlərindən kənar yerləşən ölkələrin dinamik proseslərinə və tərəfdaşlığına da start verir. Qeyd olunub ki, Gürcüstan "Cənub qaz dəhlizi"nin fəal tərəfdaşdır və layihə bu ölkənin enerji baxımından körpü rolunu oynaması üçün çox vacibdir.

Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto deyib: "Gərgin enerji böhranı səbəbindən Azərbaycanın Avropa üçün əhəmiyyəti artıb. Cənubi Qafqazda hasil edilən təbii qazın həcmi artırılması qısa və ortamüddətli perspektivdə şaxələndirmə üçün ən əlverişli seçimdir. Azərbaycanda təbii qaz hasilatının artırılması Macarıstan və Mərkəzi Avropanın enerji təhlükəsizliyi üçün vacib rol oynaya bilər, lakin bunun üçün Avropa İttifaqının da dəstəyi ilə infrastrukturun inkişafı tələb olunur. Biz macarlar Azərbaycan qazının ən qısa zamanda Macarıstanın enerji təhlükəsizliyinə töhfə verəcəyinə ümid edirik".

Rumıniyanın energetika naziri Virgil Daniel Popescu bildirib ki, Rumıniyanın Bakıda ən yüksək səviyyədə - Prezidenti Klaus Yohannis, həmçinin energetika naziri Tərəfindən təmsil olunması ölkənin "Cənub qaz dəhlizi"nin genişləndirilməsi planlarını dəstəklədiyini bir daha təsdiqləyir. Hazırkı dövrdə qaz nəqli infrastrukturunun inki-

şafı Cənub-Şərqi və Mərkəzi Avropa dövlətlərinin enerji təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bu işdə Rumıniya tam etibar edilə biləcək tərəfdaş olacaq.

Bolqarıstanın energetika naziri Rosen Hristov çıxışında diqqətə çatdırıb ki, enerji sektorundakı qlobal çağırışlar böyük səylər tələb edir. "Cənub qaz dəhlizi" dəyişən geosiyasi şəraitdə Avropanın təbii qazla təchiz edilməsinin ən səmərəli üsuluna çevrilib. Bolqarıstan və Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyini təmin edən tərəfdaşlardır.

Yunanıstanın Ətraf Mühit və Energetika Nazirliyinin enerji və mineral ehtiyatlar üzrə baş katibi Aleksandra Sdoukou isə deyib: "Trans-Adriatik qaz kəməri (TAP) Avropa İttifaqının enerji təchizatının şaxələndirilməsini gücləndirən strateji infrastrukturudur. Həmçinin əlaqəli şəbəkə infrastrukturunun inkişafını asanlaşdıran magistral boru kəməri kimi xidmət edir. TAP-ın ötürmə gücünü ikiqat artırmaq səylərinə dəstəyimizi vurğulamaq istərdim. Yaxın gələcəkdə Yunanıstan əlavə olaraq təxminən 1 milyard kubmetr Azərbaycan qazı ala bilər".

Albaniyanın infrastruktur və energetika nazirinin müavini İllir Bejtja bildirib ki, ölkəsi 2023-cü ildə Enerji Birliyinə sədrlik edir. Bu il üçün hədəflər enerji istehsalının şaxələndirilməsində daim bərpaulunan mənbələrə əsaslanmaq, səmərəliliyin artırılması yolu ilə enerjiyə qənaət edən lider ölkə olmaq, sənaye və energetika sahələrinin qaz təchizatı üçün təbii qaz infrastrukturunu inkişaf etdirməkdən ibarətdir. Albaniyanın məqsədi ekoloji cəhətdən təmiz enerji istehsal etməkdir.

"İndi enerji sahəsində daha sıx əməkdaşlıq qurmaq həmişə olduğundan daha vacibdir. Moldovadakı enerji böhranı və Avropada təbii qazın qiymətinin artması təbii qaz təchizatı mənbələrinin şaxələndirilməsinin vacibliyini bir daha göstərir. Altı ölkəni əhatə edən bu qaz nəqli sistemi, əvvəllər təbii qaza çıxışı olmayan regionlarda da, enerji mənbələrinin şaxələndirilməsinə kömək edir". Bu fikirləri isə Moldova Baş nazirinin müavini, infrastruktur və regional inkişaf naziri Andrei Spinun söyləyib.

Monteneqronun Baş nazirinin müavini, kapital investisiyaları naziri Ervin İbrahimoviç deyib ki, Avropa "Yaşıl Enerji" Sazişinə və Avropa İttifaqının enerji siyasətinə uyğun olaraq, ölkəsi "yaşıl enerji"yə keçid, karbonsuzlaşdırma, bərpaulunan enerji mənbələrindən istifadənin genişləndirilməsi və enerji səmərəliliyinin yüksəldilməsi, həmçinin qonşu ölkələrin enerji sistemlərinə qoşulmaq üçün infrastruktur obyektlərinin inşası vasitəsilə enerji sektorunun inkişafını planlaşdırır. İon-Adriatik Boru Kəmərinin reallaşdırılması Monteneqro ilə yanaşı, bütün region üçün faydalı olacaqdır.

Serbiyanın mədəniyyət və energetika naziri Dubravka Djedovic mövqeyini belə ifadə edib: "Serbiya enerji təhlükəsizliyinə və iqtisadi inkişafa dəstək

verən bu böyük dəyər zəncirinin bir hissəsi olmağa çalışır. Serbiya "Cənub qaz dəhlizi"ne qoşulmaqla təchizat marşrutlarını şaxələndirəcək. Biz Azərbaycanı illik tələbatımızın üçdəbirini ödəyərək qaz təchizatçısı və mənbələrimizin şaxələndirilməsində əsas tərəfdaşlarımızdan biri kimi tanıyırdıq. Bu enerji mənbəyinin təchizat şərtləri ilə bağlı müzakirələr Serbiya istiqamətində 1,8 milyard kubmetr qaz tutumu olan və bu ilin payızında yekunlaşacağını gözlədiyimiz qaz qovşağının tikintisi ilə paralel aparılır. Biz qazın ilk tədarükünü bu ilin əvvəlində gözləyirik. Lakin bu, bütün iştirakçı tərəflərin kommersiya danışıqlarının sürətindən də asılıdır və ümid edirik ki, Azərbaycandan qazın Serbiya istiqamətində qısa zamanda nəqli üçün maksimum səmərəliliyə nail olacağıq".

Xorvatiyanın İqtisadiyyat və Davamlı İnkişaf Nazirliyinin enerji üzrə baş direktoru Kristina Celic isə bildirib: "Bu gün Azərbaycanda olmağımın əsas səbəbi olan İon-Adriatik Boru Kəməri layihəsinin əhəmiyyətini vurğulamaqdır. Bu, Avropa İttifaqı sərhədindən Cənub-Şərqi Avropaya qaz tədarükünü təmin edəcək dörd ölkə arasında uğurlu əməkdaşlığın nümunəsidir".

Çıxışlardan sonra sessiyalar başlayıb. "Cənub qaz dəhlizi": Əlverişli, sabit və təhlükəsiz təbii qaz təchizatının genişləndirilməsi" mövzusunda sessiyasında SOCAR, bəzə, Azərbaycan Qaz Təchizatı Şirkəti, TANAP, TAP, Asiya İnkişaf Bankı və Dünya Bankının nümayəndələrinin "Cənub qaz dəhlizi" layihəsi üzrə hesabatları təqdim edilib.

"Yaşıl enerji: Xəzər dənizinin külək enerjisinin Avropa enerji bazarlarına çatdırılması" üzrə sessiyada isə Məşvərət Şurası formatında əməkdaşlığın "yaşıl enerji" istiqamətində genişləndirilməsinə diqqət yetirilib. Bildirilib ki, ötən ilin dekabrında Avropa Komissiyasının dəstəyi ilə "Azərbaycan, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" in imzalanması ilə dördtərəfli formatda əməkdaşlığın əsası qoyulub. Lakin Xəzər dənizi ilə Qara dəniz, Azərbaycan ilə Avropa arasında "yaşıl enerji" körpüsünün qurulması daha geniş "yaşıl beynəlxalq komanda"nın formalaşmasını zəruri edir. Çünki "Cənub qaz dəhlizi" kimi bu dəhliz də Avropa İttifaqı və Cənub-Şərqi Avropa ölkələrinə enerji təchizatını və tranzit marşrutlarını şaxələndirəcək.

Sessiyada BOEMDA, SOCAR, "Masdar", bəzə, "ACWA Power" "Fortescue Future Industries", "WindEurope", "SolarPower Europe", Avropa Yenidönqurma və İnkişaf Bankı, Asiya İnfrastruktur və İnvestisiya Bankı, Avropa İnvestisiya Bankı, Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (İFC), Asiya İnkişaf Bankı və Dünya Bankının "yaşıl enerji"yə keçid, enerji keçidi üzrə investisiya və bazar perspektivləri, bərpaulunan enerji sahəsində həyata keçirilən layihələrlə bağlı təqdimatları dinlənilib.